

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Práva kupujícího ze zákonné a záruční odpovědnosti prodávajícího za vady - právo na odstranění vady

Práva kupujícího z odpovědnosti za vady nejsou dána v případě každé vady prodané věci, nýbrž vždy jen ohledně vad odpovídající povahy. To platí, s určitými rozdíly, jak pro práva z odpovědnosti za vady vyplývající ze zákonné odpovědnosti, tak pro práva vyplývající ze záruční odpovědnosti prodávajícího za vady.

Práva kupujícího ze zákonné a záruční odpovědnosti prodávajícího za vady - právo na odstranění vady

Práva kupujícího z odpovědnosti za vady nejsou dána v případě každé vady prodané věci, nýbrž vždy jen ohledně vad odpovídající povahy. To platí, s určitými rozdíly, jak pro práva z odpovědnosti za vady vyplývající ze zákonné odpovědnosti, tak pro práva vyplývající ze záruční odpovědnosti prodávajícího za vady. Jedním z rozhodujících kritérií například je, zda se jedná o vadu odstranitelnou nebo neodstranitelnou, přičemž u neodstranitelných vad je dalším kritériem okolnost, zda brání nebo nebrání řádnému užívání věci (k tomu viz dále).

Práva kupujícího ze zákonné odpovědnosti prodávajícího za vady (z odpovědnosti za vady, jež má prodaná věc při převzetí kupujícím – pozn. autor) jsou po novele OZ následující:

- a) právo na výměnu věci (§ 616 odst. 3 OZ),
- b) právo na odstranění vady (§ 616 odst. 3 OZ),
- c) právo na slevu z ceny (§ 616 odst. 3 OZ),
- d) právo na odstoupení od smlouvy (§ 616 odst. 3 OZ).

Velmi důležité je po novele OZ rozlišovat zákonnou a záruční odpovědnost za vady, protože pro každou z nich platí při uplatňování práv z odpovědnosti za vady ze strany kupujícího odlišný režim. Výše uvedená práva může kupující uplatňovat pouze z titulu zákonné odpovědnosti za vady a za předpokladu, že před převzetím věci o rozpor s kupní smlouvou nevěděl nebo rozpor s kupní smlouvou sám nezpůsobil (§ 616 odst. 3 poslední věta po novele OZ). V rámci zákonné odpovědnosti se dále musí jednat o vadu, která buď existovala při převzetí věci kupujícím nebo se projeví během šesti měsíců ode dne jejího převzetí. V § 616 odst. 4 po novele OZ se presumuje, že vada, která se projeví právě během prvních šesti měsíců od převzetí věci, se považuje za vadu existující již při jejím převzetí. Jedná se o vyvratitelnou právní domněnku, protože vada věci, která se projeví ve zmíněné lhůtě se bude považovat za vadu existující při jejím převzetí pouze za předpokladu, že to neodporuje povaze věci nebo se neprokáže opak. Význam těchto podmínek není úplně jasný a až čas a zejména

judikatura nám zřejmě odhalí jejich pravý význam. Lze se však domnívat, a nyní zjednodušuji, že by např. zřejmě odporovalo povaze věci, kdyby po prvních třech měsících používání obuvi došlo k přetržení tkaničky a kupující na základě toho podle § 616 odst. 3 požadoval její výměnu. Pokud jde o prokázání opaku, tak dle mého názoru, pokud by prodávající chtěl této vyvratitelné domněnky využít ve svůj prospěch, musel by prokázat, že v době převzetí věci na ní žádná vada neexistovala.

Práva kupujícího ze záruční odpovědnosti prodávajícího za vady (z odpovědnosti za vady, jež se na prodané věci vyskytnou po převzetí věci kupujícím v zákonné záruční době – pozn. autor) mají po novele OZ tuto podobu^[1]:

- a) právo na odstranění vady (§ 622 odst. 1 věta první OZ),
- b) právo na slevu z ceny (§ 622 odst. 1 poslední věta a odst. 3, § 624 OZ),
- c) právo na výměnu věci (součástky) (§ 622 odst. 1 věta druhá, § 622 odst. 2 OZ),
- d) právo na odstoupení od smlouvy (§ 622 odst. 1 poslední věta, § 622 odst. 2, § 622 odst. 3 OZ).

V rámci záruční odpovědnosti za vady má kupující podle § 622 odst. 1 po novele OZ primárně právo na odstranění vady. Výměnu věci (součásti) může požadovat pouze tehdy, pokud to není vzhledem k povaze vady neúměrné. Co je a není vzhledem k povaze vady neúměrné se lze jen domnívat. Jsem toho názoru, že zřejmě nebude možné požadovat výměnu věci kvůli nějaké nepatrné vadě spotřebního zboží, kterou lze lehce odstranit. Myslím, že i v případě tohoto ne zcela jasného ustanovení bude mít poslední slovo soudní praxe.

Je třeba také připomenout, že při uplatňování práv z odpovědnosti za vady po převzetí věci v záruční době je kupující omezen ustanovením § 619 odst. 2 věta první po novele OZ, kde se stanoví, že záruka se nevztahuje na opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním.

Z předchozího výkladu a členění vyplývá, že existují určité rozdíly v závislosti na tom, kdy kupující uplatní právo z odpovědnosti prodávajícího za vady a z jakého titulu. V rámci nové 24 měsíční záruční doby bude moci kupující v průběhu prvních šesti měsíců uplatnit práva z odpovědnosti za vady jak z titulu zákonné odpovědnosti, tak z titulu záruční odpovědnosti; to bude záležet jen na něm. V následujících 18 měsících pak bude moci uplatnit práva z odpovědnosti za vady pouze z titulu záruční odpovědnosti.

Právo na odstranění vady je jedním ze základních a nejčastěji kupujícím uplatňovaných práv z odpovědnosti prodávajícího za vady věcí prodaných v obchodě. Toto právo je kupujícímu dáno vždy, vyskytne-li se na prodané věci při jejím převzetí (zákonná odpovědnost za vady) nebo v průběhu záruční doby (záruční odpovědnost za vady) vada, kterou lze odstranit. V takovém případě je povinností prodávajícího na základě reklamace kupujícího a uplatnění práva na odstranění vady vadu bezplatně, včas a řádně odstranit (§ 616 odst. 3 a § 622 odst. 1 po novele OZ).

Při uplatňování práva na odstranění vady nezáleží na tom, zda vada brání nebo nebrání řádnému užívání věci. Rozhodné není ani to, zda k odstranění vady bude zapotřebí opravy, popřípadě výměny určité součástky, či zda postačí prodanou věc seřadit. Právní význam v naznačené souvislosti nemá zásadně ani výše nákladů, které bude muset prodávající vynaložit na odstranění reklamované vady.

Pokud je vada objektivně odstranitelná a kupující po uplatnění práva podle ustanovení § 616 odst. 3 nebo § 622 odst. 1 po novele OZ trvá na jejím odstranění, prodávající je povinen vadu odstranit. Této své povinnosti by se prodávající mohl jednostranně zbavit pouze tak, že by kupujícímu namísto odstranění vady vyměnil vadnou věc za novou, bezvadnou. Takový postup prodávajícího by byl praktický zvláště tehdy, kdyby odstraňování reklamované vady bylo spojeno s nepřiměřenými nebo ceně prodané věci neúměrnými náklady[2].

Jestliže se na prodané věci vyskytne více odstranitelných vad, nemusí kupující reklamovat každou z nich zvlášť a ohledně každé jednotlivě uplatňovat právo na jejich odstranění. Ustanovení § 619 a násl. OZ nebrání tomu, aby všechny vady kupující reklamoval najednou a souhrnně ohledně všech uplatnil právo na jejich odstranění.

Při uplatňování všech práv z odpovědnosti prodávajícího za vady musí kupující reklamovanou vadu, v souvislosti s níž je konkrétní právo uplatňováno, dostatečně určitě specifikovat. Tento požadavek vystupuje do popředí zvláště v souvislosti s uplatňováním práva na odstranění vady, neboť důvodem pro uplatnění tohoto práva bývají mnohdy méně výrazné nedostatky vlastností či projevu prodané věci[3].

Z titulu zákonné odpovědnosti za vady je kupujícímu dáno podle § 616 odst. 3 po novele OZ na výběr, zda bude požadovat výměnu věci či její opravu a pokud to není možné přiměřenou slevu z ceny věci nebo odstoupení od smlouvy. Tímto výběrem byla novelou posílena a rozšířena práva kupujícího v rámci zákonné odpovědnosti za vady, a to zejména tak, že oprava věci, bez ohledu na to, zda věc již byla použita či nikoli, není primárním právem kupujícího, které může za takové situace uplatnit. V současné době, tj. v době, kdy stále platí původní právní úprava, má totiž kupující v rámci zákonné odpovědnosti za vady, při výskytu odstranitelné vady, většinou pouze právo na odstranění této vady ve smyslu ustanovení § 622 OZ. Za určité situace mu však občanský zákoník poskytuje i další práva z odpovědnosti za vady, takže kupující může volit mezi uplatněním práva na odstranění vady a uplatněním některého z těchto dalších práv. Jde především o případ, kdy se odstranitelná vada vyskytla na věci (součásti), která nebyla dosud použita. Za tohoto předpokladu může kupující volit mezi uplatněním práva na odstranění vady a práva na výměnu věci (součásti věci, týká-li se vada této součásti) podle § 622 věta třetí OZ.

Pokud jde o záruční odpovědnost za vady, má kupující možnost požadovat opravu věci podle § 622 odst. 1 po novele OZ[4]. Odstranění vady je v § 622 odst. 1 po novele sice uvedeno jako první možnost, kterou kupující má při uplatňování práv z titulu záruční odpovědnosti, ale vedle toho má nově i další práva. Není-li to vzhledem k povaze vady neúměrné, může kupující požadovat výměnu věci, nebo týká-li se vada jen součásti, výměnu součásti (§ 622 odst. 1 věta druhá po novele OZ). Pokud není takový postup možný, může kupující žádat přiměřenou slevu z ceny nebo od smlouvy odstoupit (§ 622 odst. 1 věta třetí po novele OZ).

Beze změny zůstávají případy, kdy v rámci záruční odpovědnosti za vady je kupujícímu při výskytu odstranitelné vady dána možnost volby jednoho z více práv za situace, kdy se na věci vyskytuje větší počet odstranitelných vad nebo odstranitelná vada opětovně po opravě a jde o vady, které brání řádnému užívání věci. V těchto případech může kupující volit mezi uplatněním práva na odstranění vad a uplatněním některého z práv obsažených v ustanovení § 622 odst. 2 po novele OZ[5], tj. práva na výměnu věci či práva na odstoupení od smlouvy.

Další případ se vztahuje jak na zákonnou, tak záruční odpovědnost. Může nastat situace, že kupující uplatňuje právo na odstranění vady buď z titulu zákonné nebo záruční odpovědnosti za vady podle ustanovení § 616 odst. 3, resp. § 622 odst. 1 po novele OZ a reklamovaná vada není odstraněna nejpozději ve lhůtě vyplývající z § 19 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele (tj. 30 dnů ode dne uplatnění reklamace – pozn. autor). Dojde-li k takovému stavu, stává se vada subjektivně

neodstranitelnou (k tomuto pojmu viz dále) a kupující může buď setrvat na původním požadavku odstranění vady nebo může podle toho, zda tato subjektivně neodstranitelná vada brání či nebrání řádnému užívání věci, uplatnit jedno z práv obsažených v ustanovení § 622 odst. 2, případně § 622 odst. 3 po novele OZ (tj. právo na výměnu věci, na odstoupení od smlouvy nebo právo na slevu z ceny)[6]. V tomto případě se po novele OZ v podstatě nic nezměnilo oproti současnému znění.

Reklamovaná vada, ohledně níž kupující uplatnil právo na její odstranění, bývá odstraňována buď přímo prodávajícím nebo jiným podnikatelem určeným k provádění oprav. Ať už vadu prodané věci odstraňuje kterýkoli z těchto subjektů, je povinen ji podle § 622 odst. 1 věta první po novele OZ odstranit:

- a) bezplatně,
- b) včas,
- c) a řádně[7].

Ad a) Protože jde o bezplatné odstraňování vady v záruční době, nejsou prodávající ani jiný podnikatel určený k provádění oprav oprávněni požadovat po kupujícím úhradu nákladů vynaložených na provedení takové opravy, a to ani tehdy, došlo-li v rámci záruční opravy k výměně určitých součástí věci. Dle soudní judikatury[8] by neopodstatněným byl i požadavek, aby kupující nahradil znehodnocení součástí věci vyměňované při záruční opravě, k němuž došlo od převzetí prodané věci kupujícím po prodeji do výměny vadné součásti.

Ad b) Včasnost odstranění vady je, jak již bylo zmíněno, vymezena ustanoveními § 622 odst. 1 věta první po novele OZ a § 625 poslední věta OZ. Vada však musí být odstraněna nejpozději ve lhůtě 30 dnů ode dne uplatnění reklamace (§ 19 odst. 3 zák. o ochraně spotřebitele). Pokud se tak nestane, tj. vada není odstraněna v této lhůtě, stává se subjektivně neodstranitelnou a postupuje se, jak již bylo řečeno, podle § 622 odst. 2, případně § 622 odst. 3 po novele OZ[9].

Je přitom zcela nerozhodné, z jakého konkrétního důvodu prodávající (podnikatel určený k provádění záručních oprav) vadu včas neodstranil[10]. Volba, zda kupující setrvá na původním požadavku, aby byla vada, byť opožděně, odstraněna, či zda uplatní příslušné právo vyplývající z § 622 odst. 2, případně § 622 odst. 3 po novele OZ, závisí pouze na něm. Proávající (podnikatel určený k provádění záručních oprav) se proto nemůže zbavit povinnosti odstranit vadu poukazem na subjektivní nemožnost jejího odstranění. Subjektivní nemožnost odstranění vady nezpůsobuje nemožnost plnění ve smyslu ustanovení § 575 OZ. V případě nemožnosti plnění podle ustanovení § 575 OZ by muselo jít o objektivní nemožnost odstranění vady. Subjektivní neodstranitelnost vady též nemá vliv na stavení běhu záruční doby ve smyslu ustanovení § 627 odst. 1 OZ. To znamená, že po uplatnění práva na odstranění vady prodané věci zůstává záruční doba stavenou až do okamžiku, kdy kupující byl po skončení záruční opravy věc povinen převzít, bez ohledu na to, zda reklamovaná vada mezitím nabyla charakteru vady subjektivně neodstranitelné[11].

Ad c) Proávající (podnikatel určený k provádění oprav) je povinen provést záruční opravu s veškerou odbornou péčí takovým způsobem, aby byla vada řádně a beze zbytku odstraněna a prodaná věc nebyla v důsledku výskytu vady ani opravy nijak znehodnocena. Posouzení, jaký způsob opravy za tím účelem zvolí, přísluší prodávajícímu (podnikateli určenému k provádění oprav). Z občanského zákoníku nevyplývá výslovné právo kupujícího na odstranění vady určitým způsobem[12].

Podle dosavadní judikatury[13] však přesto není vyloučeno, aby se kupující, jemuž prodávající (jiný podnikatel určený k provádění oprav) nabízí odstranění vady nedostatečným způsobem, domáhal

odstranění vady určitým, povaze vady odpovídajícím způsobem.

Dále je třeba připomenout, že pokud při záruční opravě dochází k výměně vadné součásti prodané věci, lze ji vyměnit pouze za novou, bezvadnou součást. Není ovšem vyloučeno, aby se prodávající s kupujícím dohodli, že v rámci záruční opravy bude určitá vadná součástka vyměněna za součástku již opotřebovanou, zvláště pokud by zároveň došlo k dohodě o slevě z ceny v rozsahu rozdílu hodnoty nové a opotřebované vyměňované součásti.

Jestliže kupující z důvodu určité vady uplatnil právo na odstranění vady prodané věci a prodávající (jiný podnikatel určený k provádění oprav) zjistí, že reklamovaná vada je objektivně neodstranitelná, je třeba dovodit, že právo na odstranění této vady nebylo uplatněno důvodně. V takovém případě bude na kupujícím, aby poté, kdy mu prodávající (podnikatel určený k provádění oprav) sdělí, že reklamovaná vada je objektivně neodstranitelná, uplatnil jiné právo z odpovědnosti za vady, odpovídající povaze reklamované vady věci[14].

Ani tehdy, kdy se na věci prodané v obchodě vyskytuje odstranitelná vada, která je důvodem pouze pro uplatnění práva na její odstranění ve smyslu ustanovení § 622 odst. 1 OZ, není vyloučeno, aby se prodávající s kupujícím dohodli na řešení výskytu vady jiným způsobem, například slevou z ceny. V takovém případě by šlo o dohodu o novaci podle § 570 OZ. Uzavřením této dohody by kupujícím původně uplatněné právo na odstranění vady zaniklo (§ 570 odst. 1 OZ).

[1] Do 31.12. 2002 platí dosavadní schéma, tj. schéma platné do doby účinnosti novely OZ č. 136/2002 Sb. Z toho plyne, že práva kupujícího ze zákonné či záruční odpovědnosti prodávajícího za vady budou do té doby vypadat takto:

- a) právo na odstranění vady (§ 622 věta první OZ),
- b) právo na slevu z ceny (§ 623 odst. 2, § 624 OZ),
- c) právo na výměnu věci (součástky) (§ 622 věta třetí, § 623 odst. 1 OZ),
- d) právo na odstoupení od smlouvy (§ 623 odst. 1 OZ).

[2] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panorama, 1983, s. 123.

[3] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panorama, 1983, s. 124.

[4] Před novelou § 622 OZ.

[5] Před novelou § 623 OZ.

[6] Oulík, J.: Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panorama, 1983, s. 125.

[7] Novela OZ na tomto schématu nic nemění.

[8] Bod IV. R 17/1976.

[9] Před novelou § 623 odst. 2 OZ.

[10] Například stalo-li se tak z důvodu nedostatečné kapacity záruční opravy, nedostatku náhradních dílů apod.

[11] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panorama, 1983, s. 134.

[12] Jistou výjimkou v tomto směru je jen výskyt vady na součásti dosud nepoužité věci, kde kupujícímu vzhledem k ustanovení § 622 věta třetí před novelou OZ příslušelo právo na výměnu této součásti. Po nabytí účinnosti novely OZ dochází však ke změně, když se v § 622 odst. 1 větě druhé již nerozlišuje mezi věcí kupujícím použitou či nikoli a stanoví se, že pokud to není vzhledem k povaze vady neúměrné, může kupující požadovat výměnu věci, nebo týká-li se vada jen součásti věci, výměnu součásti.

[13] Viz například R 35/1982.

[14] Oulík, J.: Prodej v obchodě, Praha, Panorama, 1983, s. 136.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Okamžité zrušení pracovního poměru učiněné z „opatrnosti“ zaměstnavatele ve světle judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Výroční zpráva ÚOOÚ za rok 2025: nové regulatorní priority v oblasti ochrany osobních údajů](#)
- [Vadné nařízení vlády č. 493/2025 Sb. a dopady fixace limitů drobných oprav na pronajímatele](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)